

Sažetak programa rada Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost za 2022.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost djeluje u okviru Sektora za inspekcijske poslove, Ravnateljstva civilne zaštite, Ministarstva unutarnjih poslova.

Inspeksijski nadzor provodi se temeljem Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine, broj 141/13, 39/15, 130/17, 21/22 i 114/22), Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 66/19), Prekršajnog zakona (Narodne novine, broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18 i 114/22), Kaznenog zakona (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21) i Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09 i 110/21).

Inspeksijski nadzor provodi se nad provedbom odredbi Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i njegovih podzakonskih akata, u skladu sa stupnjevitim pristupom, pri čemu se uzimaju u obzir i dosadašnji rezultati inspeksijskih nadzora koji su provedeni nad određenom fizičkom ili pravnom osobom, trenutna situacija kao i broj raspoloživih inspektora.

Uzimajući u obzir navedeno važno je u svakom trenutku koristiti postojeće kapacitete Inspekcije za radiološku i nuklearnu sigurnost kako bi se prioritetno izvršio nadzor nad izvorima ionizirajućeg zračenja koji predstavljaju rizik, a sve u smislu osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Stupnjeviti pristup temelji se na preporukama Međunarodne agencije za atomsku energiju danim u IAEA TECDOC – 1526, Inspection of Radiation Sources and Regulatory Enforcement (Supplement to IAEA Safety Standards Series No. GS-G-1.5).

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost obavlja nadzore na području cijele Republike Hrvatske nad fizičkim i pravnim osobama koje posjeduju izvore ionizirajućeg zračenja, a koji se koriste za djelatnost medicine, industrije, znanosti, veterinarske medicine i ostale djelatnosti.

U 2022. godini inspekcija je izvršila ukupno 95 inspeksijskih nadzora od čega 84 redovna nadzora i 11 izvanrednih nadzora.

Izvanredni nadzori odnosili su se na postupanje po predstavkama kada postoji sumnja da je obzirom na postojeće činjenično stanje ugrožen javni interes, na pronalazak izvora ionizirajućeg zračenja, te postupanja temeljem obavijesti o slučajnom ozračenju, i sl.

U izvršenim inspeksijskim redovnim i izvanrednim nadzorima utvrđene su povrede Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i podzakonskih akata, te je temeljem članka 86. stavka 1. i 2. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti izdano ukupno 45 rješenja kojima se naredilo otklanjanje utvrđene nepravilnosti određujući rok u kojem se nepravilnost mora otkloniti i izreklo mjeru zabrane uporabe radnih i pomoćnih prostorija, odnosno prostora, postrojenja, uređaja i opreme za obavljanje djelatnosti, kao i zabrane rada osoba.

Najveći broj utvrđenih povreda Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i podzakonskih akata odnosilo se na obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova, na ne prijavljivanje izvora ionizirajućeg zračenja nad kojim se ostvarilo posjedništvo ili vlasništvo za upis u središnji registar koji se vodi pri Ministarstvu unutarnjih poslova u roku od 15 dana od dana ostvarivanja posjedništva ili vlasništva i na ne obavještavanje Ministarstva unutarnjih poslova o prestanku korištenja izvora ionizirajućeg zračenja u roku od 15 dana o istome. Nadalje, veći broj utvrđenih nepravilnosti utvrđen je temeljem ne osiguravanja posebnog stručnog obrazovanja o primjeni mjera radiološke sigurnosti za izložene radnike i radnike koji rukuju izvorima ionizirajućeg zračenja, na ne upisivanje doze pacijenta ili odgovarajućeg skupa relevantnih podataka u pacijentov nalaz o postupku ili u medicinsku dokumentaciju na temelju kojih je moguće procijeniti dozu pacijenta za svaki dijagnostički ili intervencijski postupak proveden uporabom rendgenskog uređaja i na ne obnavljanje analize rizika sa svakom izmjenom uvjeta koji mogu bitno utjecati na rizik vezan uz djelatnosti koju obavljaju uporabom izvora ionizirajućeg zračenja.

Temeljem obveza definiranih člankom 90. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti pokrenuto je 14 prekršajnih naloga, od čega ih je 7 riješeno plaćanjem izrečene novčane kazne u zakonskom roku dok je na 7 prekršajnih naloga podnesen prigovor, u zakonskom roku, te su poslani na postupanje nadležnim prekršajnim sudovima. Najveći broj prekršaja odnosilo se na obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja bez odobrenja Ministarstva unutarnjih poslova i na ne prijavljivanje izvora ionizirajućeg zračenja nad kojim se ostvarilo posjedništvo ili vlasništvo za upis u središnji registar koji se vodi pri Ministarstvu unutarnjih poslova u roku od 15 dana od dana ostvarivanja posjedništva ili vlasništva.

Inspekcija za radiološku i nuklearnu sigurnost sudjeluje u pripravnosti odgovora na izvanredni radiološki i nuklearni događaj te kontinuirano sudjeluje u vježbama Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), vježbama Europske komisije, vježbama provjere sustava odnosno mogućnosti komuniciranja svih sudionika preko platforme KID u slučaju nesreće u Nuklearnoj elektrani Krško, kao i na svim vježbama koje jačaju kapacitete inspekcije sa ciljem osiguranja radiološke i nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.